

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Docent Muziek
voltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding Docent Muziek
voltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

CROHO nr. 39112

Hobéon Certificering

Datum

29 oktober 2016

Auditpanel

Drs. W.G. van Raaijen

Drs. M. Wüst

Dr. T. De Baets

J.J. Jean Louis MSc

Secretaris

G.C. Versluis

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	33
6.	AANBEVELINGEN	35
BIJLAGE I	Scoretabel	37
BIJLAGE II	Programma, werkwijze en beslisregels	39
BIJLAGE III	Lijst geraadpleegde documenten	45
BIJLAGE IV	Overzicht auditpanel	47

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	HKU
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	n.v.t.
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	bachelor Docent Muziek
registratienummer croho	39112
domein/sector croho	Onderwijs
oriëntatie opleiding	hbo
niveau opleiding	Bachelor
graad en titel	Bachelor of Music in Education
aantal studiepunten	240 EC
afstudeerrichtingen	n.v.t.
locatie(s)	Utrecht
variant(en)	Voltijd
joint programme	n.v.t.
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	20 en 21 juni 2016
Contactpersoon opleiding	jos.schillings@hku.nl

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding Docent Muziek, voltijd**¹

bron: HKU Osiris

peildatum: december 2015

instroom (aantal)	2010	2011	2012	2013	2014	2015
▪ voltijd	14	23	18	20	11	14
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar ²	2010	2011	2012	2013	2014	2015
▪ voltijd	7%	4%	11%	10%	0%	nbn
uit de hoofdfase ³				2008	2009	2010
▪ voltijd				11%	33%	15%
rendement (percentage) ⁴				2008	2009	2010
▪ voltijd				79%	47%	54%
docenten (aantal + fte)			aantal		Fte	
▪ voltijd			19		4,95	
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁵			Bachelor	Master	PhD.	
▪ voltijd			53%	42%	5%	
docent-student ratio ⁶						
▪ voltijd			1:16			
contacturen (aantal) ⁷			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ voltijd			20,25	18,5	17	4,5

¹ Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordelingen 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 19 februari 2015.

² Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

³ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁶ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁷ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De opleiding Docent Muziek leidt op tot een eerstegraads onderwijsbevoegdheid.

De afgestudeerde kan (muziek)les geven in alle sectoren van het onderwijs, van primair tot hoger beroepsonderwijs. Ook is de afgestudeerde bevoegd om Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV) en Kunst Algemeen te geven in het voortgezet onderwijs. Daarnaast kan hij als docent aan de slag bij organisaties voor kunsteducatie (muziekscholen), bij kunsteducatieve projecten, omroepen, professionele ensembles, orkesten en operagezelschappen.

Onderwerp 1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding heeft zich in de uitwerking van de eigen competenties gebaseerd op de vijf competenties uit het landelijke opleidingsprofiel. De zeven zogenoemde SBL-competenties voor de leraar en de kennisbasis voor de Docent Muziek zijn hierin verwerkt. De competenties voldoen aantoonbaar aan de eisen die het internationale werkveld aan afgestudeerden stelt. De opleiding geeft met haar focus op de 'muziek-docent' i.c. 'muziek' én 'docent', het zoeken van een balans tussen muzikantschap en muziekdocentschap en het opleiden van een duurzame professional voor het brede, continu veranderende werkveld een duidelijk eigen inkleuring aan het profiel.

Het hebben van een onderzoekende houding en het doen van onderzoek krijgt voldoende aandacht, door het zwaartepunt binnen de opleiding op het kritisch-reflectief competent zijn.

De opleiding onderhoudt nauwe contacten met het actuele werkveld en vakgenoten over de opzet en inhoud van de opleiding. Dit gebeurt o.a. in het Netwerk

Kunsvakdocentenopleidingen, 10voordeleraar, overleg met cultuurprofiel scholen, met stagescholen, alumni en de werkveldcommissie. Een mooi initiatief is het in 2016 opgerichte Netwerk Muziekeducatie Utrecht, waarin naast de opleiding, de beide Utrechtse pabo's, Universiteit Utrecht, het Utrechts Centrum voor de Kunsten, de educatieafdeling van Tivoli/Vredenburg, de gemeente Utrecht en het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst participeren.

Het auditteam beoordeelt standaard 1 op grond van bovenstaande met een 'goed'.

Onderwerp 2. Programma

De opleiding bereidt de studenten aantoonbaar voor op een actuele beroepspraktijk die sterk in ontwikkeling is. Om de actualiteit van het curriculum te waarborgen, onderhoudt de opleiding op diverse manieren nauw contact met het werkveld. Dit gebeurt o.a. via de Clusterraad van de docentopleidingen van HKU, de werkveldcommissie van het Conservatorium, de cultuurprofiel scholen in de regio, het Netwerk Muziekeducatie Utrecht (MENU), de docenten die nog deels werkzaam zijn in de actuele beroepspraktijk en de alumni. Ook de studenten zelf brengen actuele ontwikkelingen in.

De opleiding biedt een heel breed programma. De studenten krijgen gedurende hun studie veel gelegenheid om hun vaardigheden in de actuele praktijk te oefenen/te ontwikkelen. Dit gebeurt o.a. via i) de stage, ii) de interdisciplinaire samenwerking en projecten bij HKU MIX met de studenten van de andere docentopleidingen van HKU en iii) de Individuele Studieactiviteiten (ISA) waarin studenten zoeken naar relevante werkzaamheden binnen het werkveld.

Daarnaast krijgen de studenten vanaf het eerste studiejaar lessen zang, begeleiding op de piano en combo. In het tweede studiejaar kiezen de studenten een instrument, waarop zij zich gedurende drie jaar zullen specialiseren.

De opleiding biedt een stevig, maar overwegend klassiek ingestoken programma voor wat betreft de muziektheorie- en muziekgeschiedenisvakken. Het programma is vormgegeven aan de hand van vier leerlijnen: i) hoofdvak en stage, ii) spel en presentatie, iii) kunsteducatie, iv) algemene theoretische leerlijn. Ruimte voor innovatieve elementen trof het auditteam vooral bij HKU MIX en de ISA.

Door het programma te volgen, kunnen de studenten de beoogde eindcompetenties bereiken. De opleiding besteedt veel aandacht aan de ontwikkeling van een kritisch-reflectieve houding. Het is belangrijk dat de opleiding nu intern nader afstemt over de gewenste/passende invulling van onderzoek voor een muziek-docent en het verwerven van onderzoeksvaardigheden op bachelorniveau. De opleiding is hiermee al bezig.

De internationale dimensie - aandacht voor vorm en inhoud van muziekonderwijs in het buitenland - en diversiteit zouden in het curriculum een explicietere plek mogen krijgen.

De opleiding gaat uit van een aantal duidelijke onderwijskundige principes bij de vormgeving van het programma, waaronder 'lesgeven leer je voor de klas', 'musiceren en presenteren leer je door het te doen', 'de student zoveel mogelijk eigenaar laten zijn van zijn eigen leerproces' en 'de student zelfstandig professionele keuzes laten maken'. Het auditteam heeft het didactische uitgangspunt van 'teach what you preach' en het hanteren van de dubbele transfer op velerlei plekken in het programma en in de lessen van de docenten teruggezien/-gehoord. De studenten zijn daarover uitermate tevreden.

De opleiding zorgt tevens voor een studeerbaar programma – ook voor studenten met een functiebeperking - en past waar nodig/gewenst het programma aan.

De opleiding hanteert een zorgvuldige toelatingsprocedure die ervoor zorgt dat alleen studenten die de potentie hebben de studie met succes af te ronden, met de opleiding mogen starten. De opleiding heeft een mooi aanbod voor studenten om deficiënties weg te werken. In een vooropleiding biedt de opleiding zangles, pianoles en algemene muziektheorie en op het gebied van (schriftelijk) Nederlands kan de student o.a. het programma 'Hogeschooltaal' volgen.

Het auditteam beoordeelt standaard 2, 4 en 5 als 'goed' en standaard 3 als 'voldoende'.

Onderwerp 3. Personeel

De opleiding wordt verzorgd door een gekwalificeerd, betrokken en enthousiast team. Veel docenten zijn werkzaam binnen een gemengde beroepspraktijk: zij zijn docent aan de opleiding én ze zijn werkzaam in het basis- of voortgezet onderwijs, buitenschools muziekonderwijs en/of als uitvoerend musicus. Daarnaast legt het merendeel van de docenten stagebezoeken af. Zo houden de docenten een actueel beeld van het werkveld en zijn zij in staat hun eigen lessen daarop inhoudelijk af te stemmen.

De docenten volgen individuele en/of gezamenlijke professionaliserings-/scholingstrajecten. Elke nieuwe docent volgt de incompany training 'Didactische bevoegdheid' van het Expertise Centrum Educatie van HKU, waarin de Basiskwalificatie Examineren is opgenomen. Vier docenten van de opleiding participeren in de kenniskringen van de lectoraten i) Kunst en Professionalisering en ii) Performatieve Maakprocessen en bekwamen zich in onderzoek doen. Dat is ook van belang in het licht van het (kunnen) begeleiden van de studenten bij hun onderzoek.

De studenten zijn zeer tevreden over de kwaliteit van de docenten en de docenten zijn als leerkracht een duidelijk en inspirerend voorbeeld voor de studenten.

Het auditteam beoordeelt deze standaard op grond van bovenstaande als 'goed'.

Onderwerp 4. Voorzieningen

De huisvesting en materiële voorzieningen waarover de opleiding beschikt, maken het mogelijk dat de studenten het programma kunnen volgen. Er zijn voldoende (eigen) lokalen die zijn ingericht met het benodigde instrumentarium voor de lessen. Studenten kunnen via het digitale reserveringssysteem Asimut zeven dagen per week ruimten reserveren voor zelfstudie en samenspel.

De ICT- en bibliotheek-/mediatheekvoorzieningen bieden de studenten veel materiaal en geavanceerde apparatuur ter ondersteuning bij de studie.

De opleiding borgt de studievoortgang van de studenten o.a. door de inzet van een tutor. Studenten zijn zeer tevreden over de begeleiding. 'De tutor en docenten letten goed op je', aldus de studenten die het auditteam sprak.

De studenten krijgen via verschillende kanalen de benodigde informatie. Het delen van informatie over de examenonderdelen op de HKU Exposure site is een interessant initiatief.

Het auditteam beoordeelt standaard 7 en standaard 8 als 'goed'.

Onderwerp 5. Kwaliteitszorg

De opleiding bewaakt de kwaliteit van de opleiding goed aan de hand van mondelinge en schriftelijke evaluaties onder studenten, docenten, werkveld, alumni en vakgenoten. Op basis van de uitkomsten treft de opleiding - na overleg met studentpanels, opleidingscommissie, klassenvertegenwoordigers, kernteam en directie - verbetermaatregelen. De opleiding zorgt er goed voor dat deze plannen inclusief wie, wat, wanneer gaat doen duidelijk worden gecommuniceerd naar alle betrokkenen.

Het auditteam beoordeelt deze standaard als 'goed'.

Onderwerp 6. Toetsing

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding op een valide en betrouwbare wijze toetst en beoordeelt met behulp van een passende mix aan toetsvormen. Via de opzet van de toetsing zorgt de opleiding ervoor dat studenten zich de verschillende toetsvormen eigen kunnen maken, zodat zij die ook kunnen gaan toepassen in de (eigen) praktijk. Er is ook sprake van een ontwikkelingsgerichte feedbackcultuur.

De traceerbaarheid van de totstandkoming van het gezamenlijk eindoordeel bij opdrachten en presentaties en de weging van de competenties ten opzichte van elkaar, vereist nog aandacht. Het auditteam acht het essentieel dat de opleiding hierover heldere afspraken maakt én vastlegt. De examencommissie vervult een stevige rol in het borgen van de kwaliteit van tentaminering en examinering en houdt op een proactieve en reactieve wijze toezicht. De commissie is goed georganiseerd en werkt op basis van een duidelijke jaaragenda.

Het auditteam komt op basis van bovenstaande - stevige examencommissie, valide, betrouwbare en passende wijze van toetsing en beoordeling, maar het maken en vastleggen van heldere afspraken rondom de totstandkoming van de gezamenlijke eindoordelen vereist nog aandacht- tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Onderwerp 7. Gerealiseerde eindkwalificaties

De studenten hebben in de vier examenonderdelen - i) Integrale Eind Productie (IEP), ii) Ensemble, iii) Afstudeerstage, iv) Onderzoek - aangetoond, dat zij alle competenties op het vereiste niveau hebben gerealiseerd. Uit de documentatie en de gesprekken tijdens de audit is gebleken, dat veel afgestudeerden aan het werk zijn in een veelal gemengde beroepspraktijk en/of doorstromen naar een masteropleiding zoals een master Kunsteducatie, Onderwijskunde of Music Management. Het auditteam neemt in zijn beoordeling ook mee, dat alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld bevestigen dat afgestudeerden startbekwaam zijn. Het oordeel van het auditteam over het niveau van de verschillende eindwerken en van het artistiek en muzikaal functioneren binnen de IEP varieerde van een voldoende tot een goed. Met name de onderzoekscompetentie beoordeelde het auditteam gemiddeld met een voldoende. Dat niveau zou nog hoger mogen zijn.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Algemene conclusie

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding er met haar brede programma voor zorgt dat studenten zich tot 'muziek-docent' kunnen ontwikkelen en als docent en muzikant aan de slag kunnen in het brede, continu veranderende werkveld. De inspirerende docenten vervullen hierin een belangrijke voorbeeldrol voor de studenten.

Op grond van bovenstaande oordelen acht het auditteam – mede gelet op de beslisregels van de NVAO– een algemeen oordeel 'voldoende' op zijn plaats.

Het auditteam beveelt de opleiding aan:

- in lijn met het eigen doel studenten op een zo hoog mogelijk niveau te leren musiceren binnen de gegeven context, toch te trachten in het programma meer aandacht te besteden aan de verdieping van het individuele muzikantschap;
- intern nader af te stemmen over de gewenste/passende invulling van onderzoek voor een muziek-docent en het verwerven van onderzoeksvaardigheden op bachelorniveau.
- heldere afspraken te maken over de weging voor het eindoordeel bij opdrachten en presentaties en deze afspraken ook vast te leggen.

Den Haag, 29 oktober 2016

drs. W.G. van Raaijen,
voorzitter

G.C. Versluis,
secretaris

3. INLEIDING

De hbo-bacheloropleiding Docent Muziek maakt deel uit van de school HKU Utrechts Conservatorium. Deze school is een van de acht *schools* van HKU. Naast de opleiding Docent Muziek biedt HKU Utrechts Conservatorium de hbo-bacheloropleiding Muziek en de hbo-master of Music, pathway Performance.

De opleiding Docent Muziek is een voltijdopleiding en leidt studenten op tot muziek-docenten met een eerstegraads bevoegdheid. Studenten kunnen na afstuderen zowel in het binnen- als buitenschools werkveld aan de slag.

De opleiding Docent Muziek werkt binnen HKU al twee decennia curriculair samen met de opleidingen Docent Beeldende kunst en Vormgeving en Docent Theater. Binnen het curriculum voeren de studenten van deze opleidingen o.a. samen multi- en interdisciplinaire projecten uit. Ook is de opleiding Docent Muziek een uitwisselingsprogramma gestart met de Educatieve masteropleiding van de Universiteit Utrecht, waarbij studenten van beide studierichtingen de gelegenheid krijgen vakken bij elkaar te volgen.

HKU kent verschillende lectoraten. Vier docenten van de opleiding Docent Muziek participeren in de kenniskringen van de lectoraten i) Kunst en Professionalisering en ii) Performatieve Maakprocessen.

Ontwikkeling sinds het vorige accreditatieonderzoek (2009)

Het panel van de vorige accreditatie in 2009 heeft de opleiding positief beoordeeld. Het besluit van de NVAO bevatte een beperkt aantal punten voor verbetering. De opleiding is hier als volgt mee aan de slag gegaan:

- *het verder expliciteren van de relatie tussen de leerdoelen, toetscriteria en eindkwalificaties* – De opleiding heeft in dit verband drie docenten aangewezen als kerndocent. Deze kerndocenten zorgen voor een voortdurend gesprek tussen docenten en studieleiding over de samenhang tussen leerdoelen, toetscriteria en eindkwalificaties en de ontwikkeling van de opleiding. Tevens is er HKU breed aandacht gekomen voor een duidelijke beschrijving van het onderwijs onder de noemer 'What You Read is What You Get'. Ook zijn docenten geschoold op het vlak van het proces van toetsen en beoordelen en het expliciteren van leerdoelen en toetscriteria en op het vlak van onderzoek;
- *het verder uitwerken van het didactisch concept* – De docenten hebben dit concept na de vorige audit in 2009 verder aangescherpt. Door de inzet van andere dan alleen de hoofdvakdocenten (methodiek- en didactiekdocenten) in de stagebegeleiding, heeft de opleiding gezorgd voor versterking van het inzicht van alle docenten in de beroepspraktijk. Daarmee is de relevantie van de lessen van alle docenten voor de praktijk vergroot;
- *het intensiveren van de contacten met het werkveld en alumni* – De opleiding heeft hier de afgelopen jaren expliciet aandacht aan besteed. Uit werkveldbijeekkomsten zijn bijvoorbeeld diverse projecten en stages ontstaan. Verder is in 2015 tussen de docentopleidingen van HKU en zes regionale cultuurprofielscholen een convenant gesloten waarin is uitgewerkt hoe om te gaan met stages en onderzoeksvragen. Daarnaast is op initiatief van de opleiding in 2016 het Muziekeducatie Netwerk Utrecht (MENU) in het leven geroepen. In dit netwerk ontwikkelen en stroomlijnen de diverse betrokkenen o.a. het aanbod op het gebied van muziekeducatie in de regio Utrecht. Daarnaast heeft de opleiding het contact met haar alumni de laatste jaren geïntensiveerd. De opleiding nodigt alumni regelmatig uit om ervaringen met de huidige studenten te delen en betreft alumni bij toelatingen en examens.

In onderstaande rapportage beschrijft het auditteam onder standaard 1, 2, 4, 6 en 10 zijn bevindingen met betrekking tot de hierboven beschreven punten.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde eindkwalificaties tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

De opleiding Docent Muziek van HKU baseert haar eindkwalificaties op het landelijk vastgestelde competentieprofiel voor de vier kunstvakdocenten opleidingen: docent Muziek, docent Beeldende Kunst en Vormgeving, docent Theater en docent Dans. De beschreven competenties zijn tot stand gekomen onder verantwoordelijkheid van het Netwerk Kunstvakdocentenopleidingen (KVDO). Na herziening van het competentieprofiel door het KDVO heeft het werkveld de set competenties in 2013 gevalideerd en hebben de hogescholen die de opleiding Docent Muziek verzorgen, het opleidingsprofiel opnieuw vastgesteld. De opleidingen hebben daarbij de generieke gedragsindicatoren aangevuld met opleidingsspecifieke gedragsindicatoren. Bij de herziening van het opleidingsprofiel was HKU Docent Muziek actief betrokken.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleidingen Docent Muziek in deze set competenties ook de zogenoemde SBL⁸-competenties voor leraren duidelijk hebben verwerkt.

De competentieset bestaat uit de volgende vijf competenties:

- Kritisch-reflectief competent: creëren en groei en vernieuwing
- Artistiek competent: creëren en ambachtelijk
- Pedagogisch didactisch competent: creëren en didactisch
- Interpersoonlijk competent: communicatief en samenwerken
- Omgevingsgericht: communicatief en cultureel ondernemen

Kennisbasis

Naast de landelijke set competenties, baseert de opleiding zich op de door de HBO-Raad/10voordeleraar opgestelde Kennisbasis voor de opleidingen Docent Muziek. In deze kennisbasis is beschreven welke kenniselementen in de opleidingen geborgd moeten worden. Deze kenniselementen maken onlosmakelijk deel uit van wettelijke bekwaamheidseisen. De opleiding is met de competentieset en de kennisbasis actief aan de slag gegaan bij de vormgeving en inhoud van haar programma. (Zie daarover standaard 2 en 3.)

Eigen profiel/inkleuring

Uit de gesprekken tijdens de audit kwam duidelijk naar voren dat de opleiding ervoor kiest de term 'muziek-docent' te gebruiken, met andere woorden 'muziek' én 'docent'. Ze spreekt bewust niet over een docent Muziek. De opleiding zoekt daarbij naar een balans tussen het muzikantschap en het muziekdocentschap: de muzikale, pedagogische en methodisch-didactische ontwikkeling van de student zijn binnen de opleiding van even groot belang. De afgestudeerde muziek-docent van HKU moet een onderzoekende reflectieve houding hebben en proactief inspelen op nieuwe muzikeducatieve vraagstukken. De opleiding focust duidelijk op het opleiden van een duurzame professional, die in het brede, continu veranderende werkveld blijvend zijn eigen weg weet te vinden.

⁸ SBL- Stichting Beroepskwaliteit Leerkrachten

De opleiding laat bewust de invulling van de artistieke ontwikkeling open: studenten kunnen zowel kiezen voor verbreding als voor verdieping van het eigen muzikantschap. Omdat het binnen- en buitenschools werkveld steeds meer contexten laat zien waarin muziekdocenten samenwerken met docenten uit andere kunstdisciplines, werkt de opleiding Docent Muziek al meer dan twee decennia curriculair samen met de opleidingen Docent Beeldende kunst en Vormgeving en Docent Drama van HKU, zodat de studenten leren multi- en interdisciplinair te werken. Dat is een sterk element in deze opleiding. Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding een duidelijke (eigen) richting geeft aan het opleiden van de muziek-docent voor een brede context.

Onderzoeksdimensie in de eindkwalificaties

De opleiding wil de studenten voorbereiden op een beroepscontext waarin flexibiliteit, innovatief en reflectief vermogen steeds belangrijker worden. De opleiding beschouwt daarom de ontwikkeling van de kritisch-reflectieve competentie als een zwaartepunt binnen de opleiding. De student moet in staat zijn om vanuit een kritisch-reflectieve houding zichzelf te blijven bevragen en ontwikkelen op artistiek én didactisch/pedagogisch gebied. Dat acht het auditteam een essentieel uitgangspunt.

Internationale dimensie in de eindkwalificaties

Voor het beroep van docent Muziek zijn geen formele internationale eisen opgesteld. Bij de formulering van de landelijke competenties hebben de betrokkenen een verbinding gelegd met de Dublin Descriptoren. Verder is er door het Europese Music Education Network (meNet) in 2009 een set 'Learning Outcomes' voor opleidingen Docent Muziek geformuleerd die vanaf 2010 als basis hebben gediend voor de herziening van het Nederlandse opleidingsprofiel.

Contacten met het werkveld en vakgenoten

Gezien het dynamische karakter van het onderwijs, voert de opleiding over de inhoudelijke invulling een continue dialoog met het werkveld, met collega-opleidingen, cultuurprofiel scholen, stagescholen, alumni, de werkveldcommissie, de opleidingscommissie en het (kern)docententeam. (Zie daarover verder onder standaard 2.) Met collega's spreekt de opleiding o.a. in KVDO-verband en op de verschillende congressen.

Weging en Oordeel

De opleiding heeft zich in de uitwerking van de eigen competenties gebaseerd op de vijf competenties uit het landelijke opleidingsprofiel. De zeven SBL-competenties voor de leraar en de kennisbasis voor de Docent Muziek zijn hierin verwerkt. De competenties voldoen aantoonbaar aan de eisen die het internationale werkveld aan afgestudeerden stelt. De opleiding geeft met haar focus op de 'muziek-docent', het zoeken van een balans tussen muzikantschap en muziekdocentschap en het opleiden van een duurzame professional voor het brede, continu veranderende werkveld een duidelijk eigen inkleuring aan het profiel. De opleiding onderhoudt ook nauwe contacten met het actuele werkveld en vakgenoten over de opzet en inhoud van de opleiding. Het hebben van een onderzoekende houding en het doen van onderzoek krijgt voldoende aandacht, door het zwaartepunt dat de opleiding legt op het kritisch-reflectief competent zijn.

Het auditteam beoordeelt deze standaard op grond van bovenstaande met een 'goed'.

4.2. Programma

Standaard 2: De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Toelichting NVAO: Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied.

Bevindingen

Beroepsgerichtheid en actuele ontwikkelingen

De opleiding wil de studenten voorbereiden op een actuele beroepspraktijk die sterk in ontwikkeling is.

Om de actualiteit van het curriculum te waarborgen, onderhoudt de opleiding op diverse manieren nauw contact met het werkveld. Dit gebeurt o.a. via de Clusterraad van de gezamenlijke kunstvakdocentenopleidingen van HKU en via de werkveldcommissie van het Conservatorium. Ook heeft de opleiding in HKU-verband in 2015 een convenant afgesloten met vijf cultuurprofiel scholen uit de regio. Met deze scholen werkt de opleiding o.a. samen via de stage, bij het organiseren van projecten en interdisciplinaire onderzoeken van de studenten in het derde studiejaar bij HKU MIX.

De laatste twee jaar heeft de opleiding ook het contact met het buitenschools werkveld verder geïntensiveerd. Dat is belangrijk, omdat steeds meer studenten werkzaamheden gaan uitvoeren in het buitenschoolse muziekeducatieve werkveld.

Een goed initiatief is ook het Netwerk Muziekeducatie Utrecht (MENU) dat in 2016 in het leven is geroepen. In dit netwerk participeren naast de opleiding de beide Utrechtse pabo's, de Universiteit Utrecht, het Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK), de educatieafdeling van Tivoli/Vredenburg, de gemeente Utrecht en het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA). Dit netwerk heeft als doel het aanbod op het gebied van muziekeducatie in de regio Utrecht te ontwikkelen en te stroomlijnen. De opleiding wil in dit netwerk een voortrekkersrol spelen.

Hiernaast zijn de docenten die nog deels werkzaam zijn in het actuele werkveld een belangrijke bron van informatie. Tevens brengen de studenten vanuit hun stage en projecten relevante ontwikkelingen in.

Met alumni die de opleiding betreft bij de toelating en bij beoordelingen van studenten, voert de opleiding ook regelmatig het gesprek over de ontwikkelingen in het veld. Naar aanleiding hiervan is de opleiding o.a. meer aandacht gaan besteden aan buitenschoolse muziekeducatie. De opleiding heeft de laatste jaren het contact met alumni geïntensiveerd en nodigt alumni regelmatig uit om ervaringen met studenten te delen. Dat is een belangrijke aanvulling op de informatie voor studenten en opleiding over het huidige werkveld.

Tot slot waarborgt de opleiding de actualiteit van het programma via de overleggen met de andere opleidingen Docent Muziek in Nederland. Deze opleidingen organiseren samen jaarlijks twee studiedagen in Utrecht voor de derde en vierdejaars studenten. De doelen van deze dagen zijn o.a. het ontwikkelen van een eigen visie bij de studenten, leervragen opstellen, zich profileren tijdens het afstuderen, ideeën en vragen uitwisselen en een landelijk netwerk opbouwen.

Ontwikkeling van beroepsvaardigheden

Het auditteam heeft geconstateerd dat de studenten gedurende hun studie veel gelegenheid krijgen hun vaardigheden in de actuele praktijk te oefenen/te ontwikkelen. Dit gebeurt o.a. via de stage, de interdisciplinaire samenwerking en projecten en de Individuele Studieactiviteiten. Het realiseren van het ook door de opleiding gestelde doel, dat de student samen met en voor anderen leert musiceren op een zo hoog mogelijk niveau, lijkt minder aandacht te krijgen. Tijdens de audit is gesproken over de breedte versus de diepte van de opleiding. De opleiding biedt in het eerste studiejaar muzieklessen zang, begeleiden op de piano en combo aan, maar geen lessen op een eigen instrument.

Vanaf het tweede studiejaar kiest de student een instrument waarop hij zich gedurende de volgende drie jaren zal specialiseren. Dat kan/mag een ander instrument zijn dan het eigen instrument. De lessen zang, begeleiden op de piano en combo blijven deze jaren doorlopen. .

Op basis van zijn constatering dat het getoonde artistieke niveau gemiddeld wat vlak was, adviseert het auditteam de opleiding toch te trachten in het programma meer aandacht te besteden aan de verdieping van het individuele muzikantschap. Het auditteam is van mening, dat de breedte niet ten koste zou mogen gaan van de zeggingskracht van de (uitvoerend) muzikant. Dit advies is ook in lijn met een van de eigen doelen van de opleiding: studenten op een zo hoog mogelijk niveau leren musiceren binnen de artistieke competentie. Ook alumni die het auditteam sprak, merkten op dat de breedte van de opleiding een kracht is, maar dat het ook een valkuil kan zijn. 'Je mist specialisatie', aldus één van de alumni.

Stage

Studenten starten in het eerste studiejaar met een stage in het primair onderwijs, gevolgd door een stage in de onderbouw het voortgezet onderwijs.

In het tweede studiejaar volgt een verdiepende stage in de onderbouw van het voortgezet en in het primair onderwijs. Studenten moeten daarvoor langere leerlijnen ontwikkelen en muzikale doelen stellen.

In het derde studiejaar zoeken de studenten zelf een stageschool om een blokstage te lopen, waarbij de bovenbouw van het voortgezet onderwijs centraal staat en het vak CKV aan de orde komt. In de voorbereiding op de blokstage passen de studenten het geleerde toe bij het hoofdvak en de lessen solfège, muziektheorie, muziekgeschiedenis, onderwijskunde, combo en cultuurgeschiedenis. (Zie daarover verder standaard 2.)

In het vierde studiejaar tot slot, kiest de student zelf een stage waarin hij zich kan profileren en specialiseren aan de hand van verschillende projecten. De student kan hiervoor ook een buitenschoolse stageplek zoeken.

Interdisciplinaire samenwerking en projecten

Bij de lessen HKU MIX en cultuurgeschiedenis krijgen de studenten van de docentopleidingen van HKU (Docent Muziek, Docent Theater en Docent Beeldende Kunst en Vormgeving) gezamenlijk les. De studenten krijgen hierdoor zicht op elkaars disciplines, leren interdisciplinair te werken en bouwen een netwerk op voor hun eigen beroepspraktijk.

Bij HKU MIX werken de studenten in jaar 1, 2 en 3 in gemixte groepen samen in interdisciplinaire projecten. Zo moeten de studenten bijvoorbeeld in jaar 2 in een maatschappelijke context een Art Event organiseren en uitvoeren. Studenten zijn daarbij verantwoordelijk voor (het maken van) decors, kostuums, muziek, regie, spel, maar ook voor de financiën en public relations.

Het auditteam acht dit waardevolle projecten voor de latere beroepspraktijk, waarin de studenten veel met en van elkaar leren.

Individuele Studieactiviteiten (ISA)

De ISA-ruimte is voor de studenten een keuzeruimte met een omvang van 20 EC, waarin zij zich kunnen profileren binnen het kader van de opleidingscompetenties. Studenten zoeken naar relevante werkzaamheden binnen het werkveld. Daarbij formuleren zij leerdoelen, die relevant zijn voor hun eigen ontwikkeling. Het aantal studiepunten voor de ISA neemt per studiejaar toe. In studiejaar 1 kiest de student activiteiten met een omvang van 1 EC. Dit neemt toe tot 12 EC in het laatste studiejaar.

Weging en Oordeel

De opleiding bereidt de studenten aantoonbaar voor op een actuele beroepspraktijk die sterk in ontwikkeling is. Om de actualiteit van het curriculum te waarborgen, onderhoudt de opleiding op diverse manieren nauw contact met het werkveld. Dit gebeurt o.a. via de Clusterraad van de docentopleidingen van HKU, via de werkveldcommissie, via de cultuurprofielscholen in de regio, via het Netwerk Muziekeducatie Utrecht, via de docenten die nog deels werkzaam zijn in de actuele beroepspraktijk, via alumni en via de studenten zelf.

De studenten krijgen gedurende hun studie via de stage, de interdisciplinaire samenwerking en interdisciplinaire projecten en de ISA veel gelegenheid om vaardigheden in de actuele praktijk te oefenen/te ontwikkelen.

Het auditteam beoordeelt deze standaard op grond van bovenstaande met een 'goed'. Omdat het auditteam het niveau van het musiceren al heeft meegewogen in het oordeel over standaard 11, neemt het dit aspect niet mee in de weging bij deze standaard.

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Studenten volgen een inhoudelijk samenhangend studieprogramma.

Bevindingen**Koppeling van de competenties aan het programma**

Zoals al onder standaard 1 is vermeld, vormen het competentieprofiel en de Kennisbasis Docent Muziek de uitgangspunten voor het curriculum. De opleiding heeft de competenties op indicatorenniveau per leerjaar uitgewerkt in een competentiematrix. De opleiding geeft per module een duidelijke beschrijving van de leerdoelen en onderwijsinhouden inclusief de werkvormen, toetsvormen en beoordelingscriteria.

Door het programma te volgen, kunnen de studenten de beoogde eindcompetenties bereiken.

Opzet en inhoud programma

De opleiding heeft het programma in vier leerlijnen ingedeeld:

- hoofdvak en stage – hierin ontwikkelt de student zijn muziek-docentschap met een sterk accent op pedagogisch/didactische competenties. De stof die de studenten in de lessen hoofdvak en andere leerlijnen krijgen aangeboden, passen zij direct toe in de stage. Ook actuele onderwerpen als digitalisering van het muziekonderwijs en rugzakleerlingen komen aan de orde. Hoofdvak en stage vormen het zwaartepunt binnen de opleiding;
- spel en presentatie – hierin ontwikkelt de student zijn artistieke competentie. In het eerste studiejaar bepaalt de opleiding grotendeels de inhoud van de vakken. De studenten leren het instrumentarium (piano, combo, zang) op basisniveau te beheersen, ontwikkelen hun expressiemogelijkheden en het vermogen tot muzikale overdracht. Vanaf het tweede studiejaar kiest de student een instrument, waarop hij zich kan specialiseren. Zich muzikaal kunnen presenteren en het tonen van muzikaal leiderschap staan binnen deze leerlijn centraal;
- kunsteducatie – hierin ontwikkelt de student de interdisciplinaire competenties als onderdeel van de omgevingsgerichte competentie. De lessen HKU MIX en Cultuurgeschiedenis volgen de studenten samen met de studenten van de docentopleidingen Theater en Beeldende Kunst en Vormgeving. Ook het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden en het uitvoeren van onderzoek valt binnen deze leerlijn. (Zie daarover verder onder het kopje 'onderzoek');
- algemene theoretische leerlijn – hierin ontwikkelen de studenten de benodigde kennis en vaardigheden van de muziektheorie en muziekgeschiedenis. In latere leerjaren koppelt de opleiding hieraan ook de specifieke vakmethodiek en vakdidactiek.

Naast deze vier leerlijnen is er ruimte voor de Individuele Studieactiviteiten (ISA).

De opleiding zorgt voor voldoende samenhang in het programma. In het eerste studiejaar staan de leerlijnen nog relatief op zichzelf. In de daarop volgende leerjaren neemt de samenhang toe en werken de studenten o.a. met vergelijkbare leervragen binnen de verschillende leerlijnen. In voorbereiding op de blokstage eind jaar 3 komen alle leerlijnen samen. In het laatste jaar werken de studenten aan vier integrale eindopdrachten.

Door de jaren heen neemt de eigen verantwoordelijkheid en zelfstandigheid van de studenten toe. Het eerste jaar richt zich op oriëntatie. Het tweede jaar richt zich op verbreding en verdieping. In het derde studiejaar neemt de keuzeruimte toe en krijgen de studenten de mogelijkheid zich te specialiseren. In het vierde jaar kunnen de studenten zich verder profileren. Studenten kunnen binnen de gestelde kaders zelf inhoud geven aan het studieprogramma.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding een stevig, maar qua muziektheorie en muziekgeschiedenis een overwegend klassiek ingestoken programma biedt. De opleiding zou in het licht van haar streven naar een brede muzikale ontwikkeling een hiermee samengaand breder muziektheorieprogramma kunnen overwegen.

Ruimte voor innovatieve elementen trof het auditteam vooral aan bij de HKU MIX met de interdisciplinaire projecten en de Individuele Studieactiviteiten (ISA).

Onderzoek

De opleiding beoogt de ontwikkeling van een kritisch-reflectieve houding. Zij wil studenten zo voorbereiden dat zij continu nieuwsgierig blijven en willen groeien en vernieuwen.

De studenten ontwikkelen daartoe binnen het programma de benodigde onderzoeksvaardigheden. Binnen elk van de hierboven beschreven leerlijnen is er aandacht voor reflectie. Zo vormt reflectie bijvoorbeeld in de leerlijn Hoofdvak en stage een vast onderdeel van de hoofdvaklessen op de terugkommomenten van iedere stage. Studenten moeten laten zien dat zij uiteindelijk op professioneel niveau kunnen reflecteren op het eigen handelen als docent muziek. In de leerlijn Kunsteducatie leert de student zich een beeld te vormen van de wijze waarop zijn expertise en zijn vak zich verhouden tot de context van de overige (kunstvak) disciplines.

In de leerlijn Kunsteducatie ligt het accent in het derde studiejaar op het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden. De studenten krijgen de opdracht in nauw overleg met de cultuurprofiel scholen relevante onderzoeksvragen op te stellen.

Ten tijde van de audit is met de docenten/onderzoeksbegeleiders gesproken over de opzet en inhoud van het onderzoek dat de studenten in het vierde studiejaar uitvoeren. Naar aanleiding van de bestudeerde onderzoeksverslagen, beveelt het auditteam de opleiding aan intern nader af te stemmen over de gewenste/passende invulling van onderzoek voor een muziek-docent en het verwerven van onderzoeksvaardigheden op bachelorniveau. De onderwerpen liepen nu sterk uiteen en hadden niet altijd een directe relatie met het eigen beroep. Naar aanleiding van één van de bestudeerde dossiers vraagt het auditteam de docenten van de opleiding de grenzen van het vakgebied goed met elkaar te bewaken.

De docenten vertelden desgevraagd dat zij daarover met elkaar in gesprek zijn. De invulling van het afstudeeronderzoek is in ontwikkeling. De opleiding wil graag een relevant onderzoek, dat studenten ook gaan delen met het werkveld. Het strikt wetenschappelijke moet ervan af. Dat gaat ook ten koste van de creativiteit. Er is nu een duidelijk go/no go moment ingebouwd. De docenten vinden het evenwel belangrijk dat de studenten hun eigen fascinatie of frustratie kunnen/mogen volgen. De docenten begeleiden de studenten hierbij en sturen waar gewenst/nodig bij. Dat acht het auditteam essentieel.

Internationale dimensie

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding geen expliciete aandacht besteedt aan vorm en inhoud van muziekonderwijs in het buitenland.

De opleiding biedt studenten wel de mogelijkheid in het buitenland stage te lopen, maar in de perceptie van de studenten levert hun dat studievertraging op. De meeste studenten kiezen dus niet voor deze optie. Dat is een gemiste kans. Het auditteam beveelt de opleiding aan dit ervaren knelpunt nader te onderzoeken en indien mogelijk hiervoor een adequate oplossing te vinden.

Daarnaast zou de opleiding in het licht van het werken met diversiteit binnen de doelgroepen in het curriculum structureel plaats mogen inruimen voor muzikaal/muzikaaltheoretische voorbereiding van de studenten op diversiteit in muzikaculturen die in het onderwijs voorkomen. Nu komt diversiteit voornamelijk aan de orde, wanneer de docent en/of student in de eigen praktijk op iets is gestuit dat om aandacht vraagt of tot vragen leidt.

Weging en Oordeel

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding een stevig, maar muziektheoretisch overwegend klassiek ingestoken programma biedt. Ruimte voor innovatieve elementen trof het auditteam vooral aan bij HKU MIX en ISA.

Door het programma te volgen, kunnen de studenten de beoogde eindcompetenties bereiken. De opleiding besteedt veel aandacht aan de ontwikkeling van een kritisch-reflectieve houding. Het is belangrijk dat de opleiding nu ook intern nader afstemt over de gewenste/passende invulling van (bachelor-)onderzoek voor een muziek-docent. De opleiding is hiermee al bezig. De internationale dimensie – aandacht voor vorm en inhoud van muziekonderwijs in het buitenland - en diversiteit zou in het curriculum een explicietere plek mogen krijgen.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande – het stevige programma biedt de mogelijkheid tot het bereiken van de eindcompetenties, maar er zijn nog aandachtspunten op het terrein van onderzoek, de internationale dimensie en diversiteit – tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: Het didactisch concept is in lijn met de beoogde eindkwalificaties en de werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept. Factoren, die betrekking hebben op het programma en die de studievoortgang belemmeren worden zoveel mogelijk weggenomen. Studenten met een functiebeperking krijgen bovendien op dit aspect extra studieloopbaanbegeleiding.

Bevindingen

Didactisch concept en werkvormen

Centraal uitgangspunt bij de vormgeving van het programma is een geleidelijke ontwikkeling naar een startbekwaam docent, waarbij de opleiding een toenemende zelfstandigheid van de student verwacht. De gekozen werkvormen en opdrachten kennen een toename aan complexiteit. Zo start de student bijvoorbeeld met het ontwerpen van losse lessen of lesonderdelen en eindigt hij met het ontwikkelen van complete lessenseries, muziekproducties en leerlijnen. De opleiding gebruikt een mix aan werkvormen, die passen bij de te ontwikkelen competenties.

De opleiding gaat bij de vormgeving van het programma verder uit van een aantal onderwijskundige principes:

- lesgeven leer je voor de klas – dit komt met name aan bod in de leerlijn Hoofdvak en Stage;
- musiceren en presenteren leer je door het te doen – dit komt met name aan bod in de leerlijn Spel en Presentatie;
- de andere kunstprincipes moet je ervaren – dit komt met name aan bod in de leerlijn Kunsteducatie;
- studenten motiveren hun talenten tot het uiterste te ontplooien en zoveel mogelijk eigenaar te zijn van het eigen leerproces – dat komt o.a. tot uiting in het zoeken van optimale werkvormen zodat het leerproces zo groot mogelijk is en in het bieden van steeds ruimere keuzemogelijkheden gedurende de studie. De tutor vervult hierin een belangrijke rol;
- studenten voorbereiden op een beroepspraktijk die vraagt om voortdurend zelfstandig professionele keuzes te maken – ook dit komt tot uiting in het bieden van ruimte aan studenten om eigen keuzes te maken en eigen ontwikkelpunten te benoemen.

De opleiding hanteert als didactisch uitgangspunt 'teach what you preach'. Docenten besteden in hun lessen expliciet aandacht aan de dubbele transfer. De docenten die het auditteam sprak, gaven hier mooie voorbeelden van. Zo moesten de studenten bijvoorbeeld bij hoofdvak eerst gedurende vijf lessen met medestudenten een musical in elkaar zetten met tekst, muziek, regie, decor e.d. Zo konden ze aan den lijve ondervinden wat daar allemaal bij komt kijken. De docent hing hier ook haar didactiek-lessen aan op. Daarna kregen de studenten de opdracht een musical in te studeren met de leerlingen op de stageschool.

Twee maal per week zitten alle studenten van de opleiding bij elkaar in de lessen koorrepetitie. Daar leren ze met en van elkaar een koor te leiden. Dat kunnen de studenten vervolgens weer toepassen op de eigen stage- en/of werkplek.

De dubbele transfer is ook terug te zien in de opdracht aan de studenten eigen leerdoelen te formuleren en de opdracht om leerdoelen en leeropbrengsten voor de diverse doelgroepen waarmee hij werkt te formuleren.

De studenten die het auditteam sprak, waren lovend over de manier waarop de docenten in hun eigen lessen tonen hoe ze les moeten geven en over de voorbeelden die de docenten geven vanuit hun eigen praktijk.

In het licht van de onder standaard 2 genoemde aandacht voor de ontwikkeling van de muzikale vaardigheden, adviseert het auditteam de docenten de studenten ook op het punt van de artistieke ambitie (meer) het goede voorbeeld te geven en studenten uit te dagen te trachten het hoogst mogelijke niveau te bereiken.

Studeerbaarheid

De opleiding zorgt voor een studeerbaar programma. De opleiding kent een modulaire opbouw en een indeling in twee semesters met daarnaast een aantal (interdisciplinaire) projectweken. De studiepunten zijn evenwichtig gespreid over de onderwijsperiodes. In elke onderwijsperiode vinden er toetsen en examens plaats. De momenten van herkansing staan het reguliere programma niet in de weg. In het algemeen ervaren de studenten hun opleiding als studeerbaar, maar wel zwaar. Het programma is goed en er zijn geen overbodige vakken. In de afgelopen jaren heeft de opleiding na evaluaties en overleg met de studenten aanpassingen doorgevoerd om o.a. ervaren piekbelasting te verminderen.

Studenten met een functiebeperking

HKU heeft haar beleid duidelijk vastgelegd in het 'Beleidsplan studeren met een functiebeperking' en heeft op dit terrein voor alle *schools* protocollen ontwikkeld. Het Studenten Service Centrum (SSC) van HKU monitort de effectiviteit van het protocol en of het bijdraagt aan het functioneren van de studenten met een functiebeperking. Het centrum zorgt ervoor dat deze studenten - indien nodig - een op hun problemen en mogelijkheden afgestemde benadering krijgen. De student met een functiebeperking die het auditteam sprak, was hierover tevreden.

Weging en Oordeel

De opleiding gaat uit van een aantal duidelijke onderwijskundige principes bij de vormgeving van het programma. Het auditteam heeft het didactische uitgangspunt van 'teach what you preach' en het hanteren van de dubbele transfer op velerlei plekken in het programma en in de lessen van de docenten teruggezien/-gehoord. De studenten zijn daarover uitermate tevreden. De opleiding zorgt tevens voor een studeerbaar programma – ook voor studenten met een functiebeperking - en past waar nodig/gewenst het programma aan.

Het auditteam is zeer positief over de uitgangspunten voor de vormgeving van het programma en beoordeelt deze standaard daarom met een 'goed'.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde eindkwalificaties.

Bevindingen

Naast de wettelijke toegangseisen, kent de opleiding een uitgebreide en zorgvuldige intake/toelatingsprocedure. De student moet eerst een theoretische toets afleggen. Als hij die met goed gevolg afrondt, volgt een praktische toelatingsexamen. Daarin test de opleiding de vocale vermogens, omdat er in het onderwijs veel gebeurt in de vorm van vocale overdracht. Een goed functionerende en ontwikkelbare stem is dus een voorwaarde. Verder moet de student zich zo breed mogelijk presenteren in verschillende stijlen en op verschillende instrumenten. Dit past in de ogen van het auditteam bij de breedte die de opleiding beoogt. De toelatingscommissie bestaat uit vier docenten en een student uit de opleidingscommissie. Het vanuit verschillende invalshoeken en met meerdere ogen beoordelen van kandidaten, acht het auditteam een sterk punt.

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding met de toelatingsprocedure zorgt dat alleen die studenten die de potentie hebben de studie met succes af te ronden, met de opleiding mogen starten. Jaarlijks gaat het om ongeveer 16 studenten.

Studenten kunnen ook een proeftoelating doen, waarbij ze iets voorspelen en/of zingen en een theoretische en solfège-toets kunnen afleggen. Wanneer de opleiding deficiënties constateert, biedt zij de mogelijkheid deze weg te werken door middel van een vooropleiding. Dat is een prima regeling.

Om de aansluiting tussen het voortgezet onderwijs en de opleiding te optimaliseren, heeft de opleiding regelmatig contact met de scholen in de regio. Vaak is dat met alumni die op deze scholen werkzaam zijn. Met hen stemt de opleiding de instroomeisen nauwgezet af.

Omdat bepaalde studievormen en -opdrachten een beroep doen op met name goede taal- en schrijfvaardigheden, besteedt de opleiding via het tutoraat extra aandacht aan studenten die hier moeite mee blijken te hebben. Dit betreft vooral studenten die van het mbo afkomstig zijn en studies 'gestapeld' hebben.

Studenten kunnen ook het programma 'Hogeschooltaal' van HKU volgen om schriftelijke vaardigheden op hbo-niveau te ontwikkelen.

Het auditteam acht dit adequate maatregelen. Daarmee zorgt de opleiding ervoor dat de studenten als aankomend docent het schriftelijk Nederlands voldoende (leren) beheersen.

Weging en Oordeel

De opleiding hanteert bij de aanname van de studenten een zorgvuldige toelatingsprocedure, waarmee ze ervoor zorgt dat alleen die studenten die de potentie hebben de studie met succes af te ronden, met de opleiding mogen starten. Jaarlijks gaat het om ongeveer 16 studenten. Het auditteam is ook te spreken over de proeftoelating en de mogelijkheid voor studenten een vooropleiding te volgen. Op het gebied van goede (schriftelijke) beheersing van het Nederlands treft de opleiding adequate maatregelen. Daarmee zorgt de opleiding ervoor dat de studenten als aankomend docent het schriftelijk Nederlands voldoende (leren) beheersen.

Het auditteam komt vanwege de zorgvuldige toelatingsprocedure en het aanbod om deficiënties op het gebied van muziek weg te werken in de vooropleiding en deficiënties op het gebied van taal via het tutoraat en het programma 'Hogeschooltaal' tot een oordeel 'goed' voor de opleiding.

4.3. Personeel

Standaard 6: Het personeel is gekwalificeerd en de omvang er van is toereikend voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De feitelijk bij het personeel aanwezige expertise sluit aan bij de eisen gesteld aan een hbo-opleiding.

Bevindingen

De opleiding wordt verzorgd door een gekwalificeerd, betrokken en enthousiast team. De meeste docenten hebben een dubbele Conservatoriumopleiding: ze zijn opgeleid als instrumentalist of vocalist en als docent Muziek. De docenten beschikken met elkaar over de benodigde diversiteit aan competenties.

Veel docenten zijn werkzaam binnen een gemengde beroepspraktijk: zij zijn docent aan de opleiding én werkzaam in het basis- of voortgezet onderwijs, buitenschools muziekonderwijs en/of als uitvoerend musicus. Daarnaast legt het merendeel van de docenten stagebezoeken af. Zo houden de docenten een actueel beeld van het werkveld en zijn zij in staat hun eigen lessen daarop inhoudelijk af te stemmen.

Indien mogelijk werken de docenten ook binnen andere opleidingen van HKU, waaronder het Conservatorium en Muziek en Technologie. Dit bevordert de onderlinge samenhang en afstemming met de andere opleidingen bij de verdere ontwikkeling van het programma, bijvoorbeeld in het kader van interdisciplinaire projecten en cross-overs.

De opleiding geeft de visie van HKU 'nieuwe verbindingen, nieuwe toepassingen' gestalte door de verschillende expertises van de diverse docenten op zoveel mogelijk onderdelen in te zetten. Steeds meer docenten zijn meer dan één vak gaan verzorgen. Daarmee zorgt de opleiding voor een sterkere samenhang in het programma. Daarnaast heeft de opleiding de omvang van het aantal docenten teruggebracht van 31 naar 20. De formatie is ongeveer gelijk gebleven. De opleiding heeft drie docenten aangesteld als kerndocent. Deze kerndocenten zorgen voor een voortdurend gesprek tussen docenten en studieleiding over de samenhang tussen leerdoelen, toetscriteria en eindkwalificaties en de ontwikkeling van de opleiding.

De docenten volgen individuele of gezamenlijke professionaliserings-/scholingstrajecten. In elk functioneringsgesprek komen de specifieke ontwikkelvragen en de wijze waarop de docent zijn expertise optimaal in kan zetten, aan de orde. Het afgelopen jaar volgden docenten o.a. scholing op het gebied van 'omgaan met de kinderstem' en 'het geven van adequate feedback'. Elke nieuwe docent volgt de incompany training 'Didactische bevoegdheid' van het Expertise Centrum Educatie van HKU, waarin de Basiskwalificatie Examineren (BKE) is opgenomen. Acht docenten hebben een masteropleiding en één docent heeft een PhD. De laatste docent is met name betrokken bij (het begeleiden van) onderzoek. Vier docenten van de opleiding participeren in de kenniskringen van de lectoraten i) Kunst en Professionalisering en ii) Performatieve Maakprocessen. Zij bekwamen zich in het doen van verschillende vormen van onderzoek. Dat is ook van belang in het licht van het (kunnen) begeleiden van de studenten bij hun onderzoek. De resultaten en opbrengsten van hun onderzoeken vertalen zij - waar mogelijk - naar het onderzoeksprogramma.

Een mooie ambitie van HKU is ook de onderlinge docentuitwisseling in de zogenoemde 'week van de docent'. Op dit moment is dit binnen de opleiding nog geen gangbare gestuurde praktijk, omdat dit - vanwege de kleine aanstellingen van docenten - lastig te organiseren is. Een aantal docenten heeft op eigen initiatief elkaars les bezocht. Voor het leren van elkaar over de toepassing van 'teach what you preach' is collegiale visitatie een zinvol instrument. Het auditteam is ook positief over het intercollegiale landelijke peeronderzoek in het kader van 10voordeleraar.

De studenten zijn zeer tevreden over de kwaliteit van de docenten en zoals al bij standaard 4 is beschreven, zijn zij als leerkracht een duidelijk en inspirerend voorbeeld voor de studenten. "Zo wil ik ook lesgeven", merkte één van de studenten op.

Weging en Oordeel

De opleiding wordt verzorgd door een gekwalificeerd, betrokken en enthousiast team. Veel docenten zijn werkzaam binnen een gemengde beroepspraktijk en zijn betrokken bij de stage. Zo houden zij een actueel beeld van het werkveld en zijn zij in staat hun eigen lessen daarop inhoudelijk af te stemmen.

De docenten volgen individuele en/of gezamenlijke professionaliserings-/scholingstrajecten. Vier docenten van de opleiding participeren in de kenniskringen van de lectoraten en bekwamen zich in het doen van onderzoek. Dat is ook belangrijk in het licht van de begeleiding van de studenten.

De studenten zijn zeer tevreden over de kwaliteit van de docenten.

Het auditteam beoordeelt deze standaard op grond van bovenstaande als 'goed'.

4.4. Voorzieningen

Standaard 7: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De opleiding Docent Muziek is gehuisvest in een van de twee gebouwen van het Utrechts Conservatorium waar zij drie eigen leslokalen heeft. Daarnaast kan de opleiding gebruik maken van de andere lokalen van het Conservatorium en van de ruimtelijke voorzieningen op de andere HKU-locaties. Dat laatste gebeurt bijvoorbeeld bij de interdisciplinaire projecten. Het Conservatorium beschikt over twee flinke zalen en een kapel voor presentaties, concerten en eindexamens.

In de eigen leslokalen van de opleiding Docent Muziek is ruimte voor groepslessen hoofdvak, lessen combo, begeleiden aan de piano en intervisie. In deze lokalen zijn de benodigde voorzieningen en instrumentarium (piano, combo-set, microfoons, beamers e.d.) aanwezig om de lessen te kunnen verzorgen.

Het grootste leslokaal wordt ook gebruikt voor concerten en eindpresentaties, zoals de Integrale Eind Productie (IEP). Tijdens de audit is gesproken over het gebruik van dit lokaal voor een eindexamen. Het auditteam acht deze ruimte minder passend bij de artistieke ambitie van de opleiding en de rol die de student bij deze presentatie geacht wordt in te nemen, namelijk die van muzikant. De opleiding zou de studenten nadrukkelijker kunnen prikkelen een ander podium te gebruiken. Het auditteam is het eens met de stelling van de opleiding, dat de studenten ook moeten kunnen werken met de beperkte(re) voorzieningen die zij later in hun eigen beroepspraktijk tegenkomen. Uit de documentatie en de gesprekken is gebleken, dat studenten dit ook al op andere momenten expliciet oefenen. Dit gebeurt o.a. tijdens de lessen en in de projecten die ze op de scholen uitvoeren, zoals een musical en een koorklas.

Het gebouw is zeven dagen per week open voor studenten en docenten: van maandag tot en met vrijdag van 8:00-22:00 en op zaterdag en zondag van 10:00-18:00. Er zijn open studioruimten die toegankelijk zijn zonder sleutel. Dat is allemaal goed geregeld.

De beschikbaarheid van de lokalen voor zelfstudie en samenspel staat op pektijden wel onder druk. De studenten kunnen lokalen reserveren via het digitale reserveringssysteem Asimut, waar ze ook van huis uit op kunnen inloggen. De studenten die het auditteam sprak, waren hierover tevreden. Ze moeten er wel altijd vlug bij zijn, aldus de studenten.

Op de locatie van het Conservatorium zijn geavanceerde ICT-voorzieningen en er is een goed geoutilleerde mediatheek/bibliotheek. Voor de opleiding Docent Muziek is er een collectie van de meest gangbare lesmethoden voor het muziekonderwijs voor zowel het primair als het voortgezet onderwijs. Tevens kunnen alle studenten gebruik maken van de bibliotheek van de Universiteit Utrecht, waar de afdeling Muziekwetenschap over een relevante collectie beschikt. Ook is er een uitleenservice voor gespecialiseerde apparatuur.

Het is de ambitie van HKU om door de stad heen een 'kralensnoer' van hoogwaardige laboratoria, werkplaats- en studiovoorzieningen te creëren, waarin actuele technologieën voor alle studenten en medewerkers toegankelijk zijn. De afstudeerrichtingen van 'Games and Interaction' en 'Muziek en Technologie' verhuizen in de zomer van 2016 naar Utrecht. Dat is een mooi vooruitzicht, want dat biedt de studenten van de opleiding Docent Muziek de mogelijkheid ook kennis van en ervaring met de meest actuele (digitale) middelen op te doen. Tevens kan de opleiding deze voorzieningen (laten) inzetten voor professionele opnames van (eind)voorstellingen.

Weging en Oordeel

Het auditteam is van oordeel dat de voorzieningen waarover de opleiding beschikt het mogelijk maken dat de studenten het programma kunnen volgen. Er zijn voldoende (eigen) lokalen met het benodigde instrumentarium. Via Asimut is het mogelijk zeven dagen per week ruimten te reserveren.

De ICT- en bibliotheek-/mediatheekvoorzieningen bieden de studenten veel materiaal en geavanceerde apparatuur ter ondersteuning bij de studie.

Het auditteam komt tot het oordeel 'goed' voor deze standaard.

Standaard 8: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.
--

Bevindingen

Studiebegeleiding

Alle studenten krijgen begeleiding van een tutor, die de individuele studievoortgang en het leerproces van de studenten ondersteunt. De tutor nodigt de studenten enkele malen per jaar uit voor een gesprek. Studenten kunnen ook op eigen initiatief begeleiding vragen.

De tutor verzorgt ook het vak 'Visie-Ontwikkeling' waarbij hij de student bevraagt op de invulling van de keuzeruimte en de profilering die hij beoogt.

De tutor stimuleert samen met de docenten het reflectieproces van de studenten.

Uit evaluaties en het gesprek tijdens de audit is gebleken dat de studenten zeer tevreden zijn over de studiebegeleiding en de tutores. 'Ze kennen iedereen en letten goed op je', aldus de studenten. Zo kreeg een van de studenten bijvoorbeeld het advies pas op de plaats te maken toen dat nodig bleek en verschoof een andere student op basis van het advies een aantal vakken naar een volgend studiejaar, omdat hij het erg druk had met zijn eigen band.

Naast de tutor kent de opleiding/HKU een decaan, een vertrouwenspersoon en een ombudsman, naar wie studenten toe kunnen met o.a. problemen van persoonlijke aard.

Tijdens de stage krijgt de student in het eerste studiejaar twee maal per semester bezoek van een docent vanuit de opleiding. In het daarop volgende studiejaar is dat minimaal een maal per semester. De docent geeft de student feedback en spreekt met de mentor van de stage over de ontwikkeling van de student.

Informatievoorziening

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de studenten de informatie via verschillende kanalen krijgen. Naast de digitale informatiedeling via email en de studentenportal op de HKU-website is er een maandelijkse nieuwsbrief en een maandelijkse activiteitenkalender met onder andere aankondigingen van concerten, masterclasses, events en bijeenkomsten.

Het Student Service Centrum (SSC) van HKU geeft breed voorlichting, informatie, begeleiding en advies over zaken als inschrijving, toelating, studievertraging en -onderbreking, studeren met een functiebeperking, studeren in het buitenland et cetera.

Studieresultaten van studenten worden HKU-breed bijgehouden in Osiris, het student- en studie-informatiesysteem waarmee de opleiding de inschrijving en studievoortgang van studenten registreert. Studenten kunnen via internet hun studievoortgang en resultaten bekijken. Zoals al hierboven beschreven, speelt de tutor een essentiële rol in het monitoren van de studievoortgang.

In Osiris staan ook de modulebeschrijvingen en de competenties waaraan gewerkt wordt binnen de vakken.

De opleiding verwacht van de studenten dat zij met ingang van 2016-2017 actief informatie delen over hun examenonderdelen (Integrale Eind Productie, Afstudeeronderzoek, Ensemble Arrangement en Afstudeerstage) op de zogenoemde 'HKU Exposure site'. Via deze site kunnen de studenten hun portfolio o.a. aan het werkveld presenteren en kunnen studenten elkaars werk bekijken en elkaar inspireren. Dat is een interessant initiatief.

Weging en Oordeel

De opleiding borgt de studievoortgang van de studenten o.a. door de inzet van een tutor. Studenten zijn zeer tevreden over de begeleiding.

De studenten krijgen via verschillende kanalen de benodigde informatie. Het delen van informatie over de examenonderdelen op de HKU Exposure site is een interessant initiatief.

Het auditteam komt op basis hiervan tot het oordeel 'goed' voor deze standaard.

4.5. Kwaliteitszorg

Standaard 9: De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Toelichting NVAO: De opleiding bewaakt de kwaliteit van de beoogde eindkwalificaties, het programma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties via regelmatige evaluaties. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen. Bij de interne kwaliteitszorg worden de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

De opleiding voert op basis van het HKU Kwaliteitsplan een duidelijk kwaliteitsbeleid uit en volgt daarbij de PDCA-cyclus. De opleiding evalueert de uitvoering van haar plannen regelmatig met studenten, docenten, werkveld, alumni en vakgenoten en stelt waar nodig/gewenst bij. Studenten krijgen o.a. een 'papieren' vragenlijst waarin de opleiding elk half jaar het onderwijs op leerlijnniveau evalueert. De bevindingen met betrekking tot projecten en stages komen aan de orde in de gesprekken met studieleider of de tutor. Daarnaast vraagt de opleiding de studenten deel te nemen aan de jaarlijkse Nationale Studenten Enquête (NSE). Studenten nemen verder deel aan het tweemaandelijks klassenvertegenwoordigersoverleg, het maandelijkse overleg van de Opleidingscommissie en de overleggen van de Centrale Medezeggenschapsraad. Ook docenten participeren in de twee laatstgenoemde commissies. Docenten vergaderen drie maal per jaar en spreken dan met elkaar over de opzet, inhoud en kwaliteit van de opleiding. Ook vullen zij iedere twee jaar een Medewerkerstevredenheid-enquête in. De kerndocenten vervullen een belangrijke rol in het doorlopende gesprek tussen docenten en studieleiding over de kwaliteit van de opleiding.

De opleiding spreekt met het werkveld over de kwaliteit van de opleiding in de werkveldcommissie van het Conservatorium, de Clusterraad van de drie docentopleidingen van HKU en bij de stages, projecten en de beoordeling van eindexamens.

De alumni van de opleiding kunnen hun oordeel over de kwaliteit van de opleiding kenbaar maken via de Kunstenmonitor. Daarnaast spreekt de opleiding de alumni o.a. op de jaarlijkse alumni-bijeenkomst, bij gastlessen, masterclasses en/of bij examens.

Met vakgenoten neemt de opleiding actief deel aan de sectorale peerreview-systematiek. Deze is twee jaar geleden als pilot gestart. Elke twee jaar brengen de vertegenwoordigers van de triade van drie conservatoria waarvan de opleiding deel uitmaakt, elkaar een bezoek. Daarbij toetsen ze elkaar op basis van praktijkcases. Dit biedt een kwaliteitsimpuls aan de hele sector. De examencommissie van de sector Muziek is nauw betrokken bij de kwaliteit van de opleiding, zo is tijdens de audit gebleken. De commissie heeft een duidelijke jaaragenda opgesteld en is daarmee daadkrachtig aan de slag. (Zie hierover verder onder standaard 10.)

Op basis van de analyses van de evaluaties onder de studenten voert de opleiding verdiepende panelgesprekken met de studenten uit de verschillende leerjaren. De uitkomsten van deze gesprekken deelt de studieleiding met de kerndocenten, de opleidingscommissie, de klassenvertegenwoordigers en de directie. In overleg met deze geledingen stelt de opleiding een verbeterplan op, dat zij vervolgens uitvoert. De opleiding zorgt er goed voor dat deze plannen inclusief wie, wat, wanneer gaat doen duidelijk worden gecommuniceerd. Zo hangt er bijvoorbeeld in elke lift van de twee gebouwen een lijst met de actuele verbeterplannen. Voorbeelden van recent getroffen maatregelen zijn verbeteringen in de vakken binnen de leerlijn Kunsteducatie en het vak combo en aanpassingen binnen HKU MIX en practicum koor.

Weging en Oordeel

De opleiding bewaakt de kwaliteit van de opleiding goed aan de hand van mondelinge en schriftelijke evaluaties onder studenten, docenten, werkveld, alumni en vakgenoten. Op basis van de uitkomsten treft de opleiding verbetermaatregelen, waarover zij duidelijk communiceert. Het auditteam beoordeelt deze standaard als 'goed'.

4.6. Toetsing

Standaard 10: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk. De examencommissie van de opleiding borgt de kwaliteit van de tentaminering en examinering.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

De opleiding baseert zich voor het toetsen en beoordelen op de afspraken die zijn vastgelegd in het HKU toetskader. Zij heeft dit toetskader samen met de opleidingen van de school i.c. Conservatorium Utrecht gespecificeerd in een toetsplan.

In het eerste jaar toetst de opleiding vooral of de student voldoende ontwikkelcapaciteit heeft. In dit jaar maken studenten kennis met alle soorten toetsen die zij ook in de volgende studie jaren tegen zullen komen, zoals presentaties voor het hoofdvak, spelpresentaties zang, begeleiden op de piano en drama, kennistoetsen bij de theorievakken, opdrachten, verslagen en werkstukken. De opleiding toetst ook of de studenten actief participeren bij koorpracticum en de projectweken. Via deze opzet van de toetsing zorgt de opleiding ervoor dat studenten zich de verschillende toetsvormen eigen kunnen maken, zodat zij die ook kunnen gaan toepassen in de (eigen) praktijk. Dat is een sterk en belangrijk aspect binnen de opleiding. In de hogere studie jaren wil de opleiding dat de studenten via de toetsing steeds meer inzicht verwerven in hun eigen competentieontwikkeling. De studenten moeten dan ook eigen doelen stellen en leervragen formuleren.

Om de curriculaire samenhang en het in samenhang ontwikkelen van competenties te bevorderen, past de opleiding gedurende de gehele opleiding ook integrale toetsing en gecombineerde beoordelingen toe. Voorbeelden hiervan zijn i) het gecombineerde tentamen zang, piano en drama, ii) ensemble arrangement en iii) de Integrale Eind Productie. De opleiding zorgt tevens voor een ontwikkelingsgerichte feedbackcultuur, waarin studenten elkaars ontwikkeling op de voet volgen, feedback ontvangen van de docenten (meestal in het bijzijn van medestudenten), elkaar feedback geven en aanwezig zijn bij elkaars beoordelingen.

Borging validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding op verschillende manieren de validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid van het toetsen en beoordelen borgt:

- de opleiding heeft in de modulebeschrijvingen voor de studenten transparant gemaakt op welke manier en aan de hand van welke doelen en criteria zij de module toetst;
- de opleiding maakt gebruik van een mix van toetsen, die recht doet aan de variëteit en de aard van de te ontwikkelen competenties;
- de docenten hebben zich geschoold op het vlak van het proces van toetsen en beoordelen en het expliciteren van leerdoelen en toetscriteria;
- de docenten hebben met elkaar beoordelingsformulieren opgesteld en voor de beoordeling van praktijkopdrachten, presentaties en producten rubrics geformuleerd;
- de opleiding werkt in de beoordeling van de integrale toetsen waaronder de eindtentamens altijd met het 'meer-ogen'-principe;
- de opleiding betreft ook het werkveld bij de beoordeling en zet externe deskundigen in als mede-beoordelaar of adviserend lid bij tentamencommissies;
- de examencommissie bewaakt de kwaliteit van het toetsen en beoordelen op een proactieve en reactieve wijze. (Zie verder onder het kopje Examencommissie);

Het auditteam heeft zelf een steekproef van toetsen bekeken. Uit de bestudeerde toetsen blijkt een opbouw in complexiteit over de jaren heen en veel variatie in de toetsen. De schriftelijke toetsen waren correct beoordeeld. De feedback die studenten kregen was helder en realistisch geformuleerd.

Het auditteam heeft ook gekeken naar de ingevulde beoordelingsformulieren van opdrachten, verslagen en presentaties. Het auditteam achtte de traceerbaarheid van het gezamenlijke oordeel en de weging van het Ensemble, de Integrale Eind Productie en de stage niet altijd even helder. Op basis van de ingevulde beoordelingsformulieren van de verschillende examinatoren komt een gezamenlijk eindoordeel tot stand. Het kwam daarbij echter voor dat de ene student een eindoordeel V kreeg en een andere student een eindoordeel G bij een gelijk aantal V's en G's op de onderdelen/competenties. Ook kreeg een student een Voldaan terwijl een examiner de verschillende leerdoelen van een van de competenties bijna allemaal met - of -- had beoordeeld. Het auditteam beveelt de opleiding aan hierover heldere afspraken te maken en deze afspraken vast te leggen. Het is belangrijk dat voor alle betrokkenen – studenten en docenten – duidelijk is i) wanneer een student een voldoende of een goed krijgt (in gelijke gevallen, dient er gelijk beoordeeld te worden), ii) of de ene competentie zwaarder weegt dan een andere competentie binnen het tentamen/examen, iii) of een student op een van de onderdelen/competenties onvoldoende mag scoren. Ook hoorde het auditteam in de mondelinge feedback aan de student waarvan het de IEP bijwoonde de koppeling naar de verschillende competenties niet terug. Het auditteam acht dit leerzaam voor de studenten in het licht van zijn verdere ontwikkeling en beveelt de opleiding aan hierover altijd expliciete feedback te verstrekken.

Examencommissie

De examencommissie van de Bachelor of Music bestaat uit twee subcommissies, voor beide *schools* (Conservatorium Utrecht en Muziek & Technologie) één. Iedere subcommissie heeft een extern lid en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris.

De subcommissie van het Conservatorium bewaakt de kwaliteit van de bacheloropleiding Docent Muziek en de bachelor- en masteropleiding van het Conservatorium Utrecht.

De examencommissie houdt op zowel proactieve als reactieve wijze toezicht op het toetsen en beoordelen. Zo geeft zij bijvoorbeeld advies aan de opleiding over het toetsplan en toetsprogramma en controleert zij steekproefsgewijs de kwaliteit van (schriftelijke) tentamens en tentamenopdrachten en de beoordelingsformulieren. De leden van de examencommissie bezoeken ook steekproefsgewijs eindexamens en bestuderen de bewijslast van de studenten om het eindniveau van de opleiding te bewaken.

Daarnaast wijst de commissie jaarlijks de interne en externe examinatoren aan op basis van een lijst met criteria, waaronder toetsbekwaamheid en didactische opleiding. Van de externe examiner vraagt de commissie korte biografieën op.

De commissie heeft een duidelijke jaaragenda opgesteld en is daarmee daadkrachtig aan de slag. De verbeterpunten die hierin aan de orde komen, bespreekt de commissie met de schooldirecteur i.c. de directeur van het Conservatorium Utrecht.

De leden van de examencommissie zijn geschoold via HKU en bezoek aan congressen.

Het auditteam is op basis van bovenstaande en op basis van de gesprekken tijdens de audit van oordeel, dat de examencommissie een stevige rol vervult in het borgen van de kwaliteit van tentaminering en examinering.

Afstuderen

De afstudeerfase is ingericht op basis van de volgende vier examenonderdelen van elk 12 EC:

- Integrale Eind Productie (IEP) – in de eindpresentatie van de IEP toont de student zich als musicus en muzikaal leider aan het publiek. De student bepaalt daarbij zelf hoe hij zich wil profileren, welk(e) instrument(en) hij bespeelt, welke muziek(genres) hij wil laten horen en in welke combinaties hij met andere musici wil optreden. De student is verantwoordelijk voor de artistieke kwaliteit van de uitvoering en voor de organisatie, voor licht, geluid etc. Daarin wordt zijn muzikaal leiderschap en ondernemende houding zichtbaar. In de IEP staat de realisatie van de artistieke competentie in samenhang met de omgevingsgerichtheid en de kritisch reflectieve competentie centraal.

- Ensemble – dit examenonderdeel bestaat uit het maken, instuderen en uitvoeren van een arrangement voor en door het ODM-Ensemble. Dit ensemble bestaat uit de circa 70 studenten van de opleiding: zangers én instrumentalisten. Voor het arrangement moet de student rekening houden met de samenstelling van de huidige groep studenten en hun (voorkeurs)instrument. Nadat de theorie docent het arrangement heeft goedgekeurd, kan de student het arrangement instuderen en tot slot in de vorm van een examenconcert voor publiek uitvoeren. De student toont hiermee aan te beschikken over voldoende theoretische, ambachtelijke competenties, over muzikaal leiderschap en communicatieve vaardigheden. Bij dit examenonderdeel ligt de focus op de artistieke competentie in samenhang met de interpersoonlijke en de kritisch-reflectieve competentie.
- Afstudeerstage – de student loopt in het vierde studiejaar op een aantal relevante stageplekken stage. Sinds 2015 sluit de student dit onderdeel af met een gesimuleerde sollicitatieprocedure. De student schrijft daarvoor een sollicitatiebrief naar een van de twee plekken waar hij stage liep en voegt daaraan zijn actuele CV en een aanbevelingsbrief van zijn stageverlener toe. De focus bij dit examenonderdeel ligt op de pedagogisch en didactische competentie in samenhang met de interpersoonlijke en de kritisch reflectieve competentie.
- Afstudeeronderzoek – de student kiest een onderwerp dat hem fascineert of frustrereert en formuleert hierover een onderzoeksvraag. De student legt de resultaten van zijn onderzoek vast in een verslag en voert daarover een collegiaal gesprek met de eindexamencommissie. In dit examenonderdeel ligt de focus op de omgevingsgerichte competentie in samenhang met de kritisch reflectieve competentie.

Weging en Oordeel

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding op een valide en betrouwbare wijze toetst en beoordeelt met behulp van een passende mix aan toetsvormen. Via de opzet van de toetsing zorgt de opleiding ervoor dat studenten zich de verschillende toetsvormen eigen kunnen maken, zodat zij die ook kunnen gaan toepassen in de (eigen) praktijk. Er is ook sprake van een ontwikkelingsgerichte feedbackcultuur.

De traceerbaarheid van de totstandkoming van het gezamenlijk eindoordeel bij opdrachten en presentaties en de weging vereist nog aandacht. Het auditteam acht het essentieel dat de opleiding hierover heldere afspraken maakt én vastlegt.

De examencommissie vervult een stevige rol in het borgen van de kwaliteit van tentaminering en examinering en houdt op een pro-actieve en reactieve wijze toezicht. De commissie is goed georganiseerd en werkt op basis van een duidelijke jaaragenda.

Het auditteam komt op basis van bovenstaande – stevige examencommissie, toetsstelsel is op orde, maar het maken en vastleggen van heldere afspraken rondom de totstandkoming van de gezamenlijke eindoordeelen vereist nog aandacht – tot het oordeel ‘voldoende’ voor deze standaard.

4.7. Gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 11: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de resultaten van tussentijdse en afsluitende toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren

Uit de voorbeelden die de opleiding heeft gegeven in de Kritische Reflectie blijkt dat afgestudeerden werkzaamheden uitvoeren in een breed, divers werkveld. De meesten hebben een gemengde beroepspraktijk als muziek-docent op een school in het basis of voortgezet onderwijs, als cultuurcoach, coördinator bij een instelling voor cultuureducatie en amateurkunst, dirigent van een koor, uitvoerend musicus (solo of in een band), zelfstandig ondernemer et cetera. Ook stromen afgestudeerden regelmatig door naar een masteropleiding, zoals de master Kunsteducatie, master Onderwijskunde of Music Management. De alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld die het auditteam sprak, waren positief over de breedte waarmee de studenten worden opgeleid. Ze noemden dat belangrijk, daar de meeste studenten terecht komen in een gemengde beroepspraktijk. Het biedt de afgestudeerden een goede basis om te starten. Zoals al onder standaard 2 is vermeld, merkte één van de alumni op dat die breedte ook een valkuil kan zijn met het oog op artistieke zeggingskracht. De opleiding plaatst deze opmerking in het perspectief dat het muzikantschap en de artistieke zeggingskracht binnen verschillende contexten tot uiting moet komen en dat de breedte van de opleiding essentieel is voor de afgestudeerde als voorbereiding op de beschreven gemengde beroepspraktijk.

Eigen oordeel auditteam gerealiseerd niveau

Om zich een beeld te vormen van het gerealiseerde niveau heeft het auditteam van vijf studenten die afstudeerden in 2014- 2015 alle beschikbare eindwerken bestudeerd. Daarnaast heeft het auditteam van alle afstudeerders in 2015-2016 de eindwerken bestudeerd die reeds beschikbaar en beoordeeld waren. Van één student woonde het auditteam tijdens het locatiebezoek een Ensemblerepetitie bij en zag het de opname van Ensembleconcert. Van een andere student woonde het de presentatie bij van de Integrale Eind Productie (IEP).

Stage

Het auditteam heeft kennisgenomen van stageverslagen van derdejaars studenten en sollicitatiebrieven en CV's van de afgestudeerden. Het auditteam is van oordeel dat de studenten hierin hebben aangetoond, dat zij op het vereiste niveau van een startend docent Muziek kunnen functioneren.

Ensemble

Op basis van de bijgewoonde repetitie en op basis van de opnamen van de ensembleconcerten en de eigen reflectie van de studenten hierop, heeft het auditteam geconstateerd dat de afgestudeerden van deze opleiding in staat zijn een arrangement te maken voor een divers samengestelde groep musici en in staat zijn op een voldoende niveau leiding te geven aan de uitvoering van dit arrangement.

IEP

Op basis van de bijgewoonde IEP en op basis van de opnamen van de IEP van afgestudeerden in 2014-2015, is het auditteam van oordeel dat de afgestudeerden in zijn algemeenheid op een voldoende tot goed artistiek en muzikaal niveau functioneren, leiding kunnen geven aan medemusici/bandleiden en met hen kunnen samenwerken. Het niveau en de inhoud van de uitvoeringen verschilden sterk, mede omdat sommige studenten ervoor hadden kozen zich heel breed te presenteren op verschillende instrumenten, in verschillende muziekstijlen en in

verschillende samenstellingen met andere musici, terwijl anderen zich vooral in één genre op het eigen instrument met andere musici lieten horen. Dit is in lijn met de eigen profilering en doelstellingen van de opleiding. (Zie standaard 1.)

Onderzoek

De onderzoeksverslagen lieten een breed spectrum zien met een spreiding van niveau van een magere voldoende tot hier en daar een goed. Deze verschillen kwamen tot uiting in de kwaliteit/het niveau van de verantwoording vanuit de theorie, het gebruik van literatuur, de verantwoording en het gebruik van onderzoeksmethoden en de onderbouwing van conclusies. Ook in de omvang van het onderzoek en het verslag zag het auditteam forse verschillen. Sommige onderzoeken gingen flink de diepte in, andere onderzoeken waren juist (erg) breed. Een aantal onderzoeken had een meer wetenschappelijke insteek en begaven zich soms op een terrein waarop de muziek-docent niet direct expertise had, zoals het onder standaard 3 al genoemde onderzoek

De gewenste/passende invulling van onderzoek voor een muziek-docent en het verwerven van onderzoeksvaardigheden is een aandachtspunt. Daarover zijn de docenten al met elkaar in gesprek. (Zie daarover standaard 3.)

Weging en Oordeel

De studenten hebben in de vier eindwerken aangetoond, dat zij alle competenties op het vereiste niveau hebben gerealiseerd. Het auditteam neemt in zijn beoordeling ook mee, dat alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld bevestigen dat afgestudeerden startbekwaam zijn. Uit de documentatie en de gesprekken tijdens de audit is gebleken, dat veel afgestudeerden aan het werk zijn in een veelal gemengde beroepspraktijk en/of doorstromen naar een masteropleiding.

Het oordeel van het auditteam over het niveau van de verschillende eindwerken en van het artistiek en muzikaal functioneren binnen de IEP varieerde van een voldoende tot een goed. Met name de onderzoekscompetentie beoordeelde het auditteam gemiddeld met een voldoende. Dat niveau zou nog hoger mogen zijn.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditteam is van oordeel, dat de opleiding er met haar brede programma voor zorgt dat studenten zich tot 'muziek-docent' kunnen ontwikkelen en als muzikant en docent aan de slag kunnen in het brede, continu veranderende werkveld. De inspirerende docenten vervullen hierin een belangrijke voorbeeldrol voor de studenten.

Het auditteam beoordeelde standaard 1 met betrekking tot de eindkwalificaties, de standaarden 2, 4 en 5 met betrekking tot beroepsgerichtheid en de vormgeving van het programma en de instroom, standaard 6 met betrekking tot het personeel, standaard 7 met betrekking tot de huisvesting en de materiële voorzieningen, standaard 8 met betrekking tot studiebegeleiding en informatievoorziening en standaard 9 met betrekking tot de kwaliteitszorg met een 'goed'.

Het auditteam beoordeelde standaard 3 met betrekking tot de inhoud van het programma, standaard 10 met betrekking tot de toetsing en standaard 11 met betrekking tot het gerealiseerde niveau met een 'voldoende'.

Op grond van bovenstaande oordelen acht het auditteam – mede gelet op de beslisregels van de NVAO– een algemeen oordeel 'voldoende' op zijn plaats.

6. AANBEVELINGEN

- Het auditteam adviseert de opleiding meer aandacht in het programma te besteden aan de verdieping van het individuele muzikantschap. Dat is ook in lijn met één van de eigen doelen van de opleiding: studenten op een zo hoog mogelijk niveau leren musiceren binnen een gegeven context.
- Naar aanleiding van de bestudeerde onderzoeksverslagen, beveelt het auditteam de opleiding aan intern nader af te stemmen over de gewenste/passende invulling van onderzoek/onderzoeksvaardigheden voor een muziek-docent. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de docenten daar al mee bezig zijn.
- De opleiding zou in het licht van haar streven naar een brede muzikale ontwikkeling een hiermee samengaand breder muziektheorieprogramma kunnen overwegen.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan het door de studenten ervaren knelpunt met betrekking tot het oplopen van studievertraging bij een buitenlandstage nader te onderzoeken en indien mogelijk hiervoor een adequate oplossing te vinden.
- De opleiding zou de studenten nadrukkelijker kunnen prikkelen tot en faciliteren van het gebruiken van een andere ruimte voor de IEP passend bij de artistieke doelstelling van de opleiding.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan heldere afspraken te maken over de weging voor het eindoordeel bij opdrachten en presentaties en deze afspraken ook vast te leggen, zodat voor alle betrokkenen duidelijk is i) wanneer een student een voldoende of een goed krijgt (in gelijke gevallen dient er gelijk beoordeeld te worden), ii) of de ene competentie zwaarder weegt dan een andere competentie binnen een tentamen/examen, iii) of een student op een van de onderdelen/competenties een onvoldoende mag scoren.
- Het auditteam beveelt de opleiding aan in de mondelinge terugkoppeling na een eindexamenonderdeel de student altijd expliciet feedback te geven over het oordeel per competentie.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen HKU hbo-bacheloropleiding Docent Muziek voltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde eindkwalificaties	
Standaard 1. Beoogde eindkwalificaties	G
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	G
Standaard 3. Inhoud programma	V
Standaard 4. Vormgeving programma	G
Standaard 5. Aansluiting programma	G
Personeel	
Standaard 6. Kwalificaties personeel	G
Voorzieningen	
Standaard 7. Huisvesting en materiele voorzieningen	G
Standaard 8. Studiebegeleiding en informatievoorziening	G
Kwaliteitszorg	
Standaard 9. Periodiek evalueren	G
Toetsing	
Standaard 10. Toetsing	V
Gerealiseerde eindkwalificaties	
Standaard 11. Eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Programma, werkwijze en beslisregels

Programma Opleiding Docent Muziek - Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

Overzicht panelleden

Naam	Rol
W.G. (Willem) van Raaijen	Voorzitter
M. (Maria) Wüst	Lid
T. (Thomas) De Baets	Lid
J.J. (Jeannau) Jean Louis	Studentlid
G.C. (Rianne) Versluis	Secretaris

Programma

Varianten: Opleiding Docent Muziek Utrecht, Voltijd

Locatie: Mariaplaats 28, 3511 LL Utrecht

Datum locatiebezoek: maandag 20 en dinsdag 21 juni 2016.

Maandag 20 juni:

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
15.45 – 16.00	K310	Inloop & ontvangst auditpanel	- Kort welkom en voorstellen van auditpanel aan studieleader en aanwezige docenten.
16.00 – 16.30	K330	Bezoek Ensemble repetitie ODM	- In K330 zijn de studenten bezig met de ensemble repetities onder begeleiding van een van de docenten. We bekijken een gedeelte van deze repetitie om een indruk te krijgen van de werkwijze en het niveau van de studenten en de opleiding.
16.30 – 17.00	K310	Bekijken Opname Ensembleconcert <i>Bekijken van het resultaat van de bezochte repetitie, inclusief het voortraject en de beoordeling.</i>	- We bekijken het uiteindelijke resultaat van de student die we aan het werk hebben gezien. Er is een opname beschikbaar van het concert, wat heeft plaats gevonden op 8 april 2016. Ook wordt er een beeld geschetst van het voortraject van dit examen, inclusief reflectie van de student.
17.00 – 18.00	K310	Mogelijkheid tot inzage eindwerkstukken 2015-2016 en bloemlezing van toetsen ODM.	- Er liggen eindwerkstukken van het cursusjaar 2015-2016 ter inzage klaar. Het gaat om afstudeeronderzoeken, afstudeerstages en Integrale Eind Producties. - Er zal een bloemlezing van toetsen en tentamens van de opleiding ter inzage klaar liggen om een beeld te schetsen van de curriculum opbouw van ODM.
18.00 – 19.30		Diner auditpanel	
19.30 - 20.45	K330	Bezoek IEP (Integrale Eind Productie)	- Voorbereiding Beoordelingscommissie IEP. - Schets van het voortraject in voorbereiding op de IEP.
20.45 – 21:30	K221	Beoordeling IEP	- De Commissie komt tot een beoordeling van de IEP.
		Uitslag beoordeling aan student	- De commissie stelt de student op de hoogte van de uitslag en voorziet de student van feedback.
	Kantine	Uitslag beoordeling aan publiek	- De commissie geeft een korte samenvatting van de beoordeling aan het publiek.

Dinsdag 21 juni:

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
08.15 – 08.30	K210	Inloop & ontvangst auditpanel	
08.30 – 09.30	K210	Vooroverleg auditpanel	- vooroverleg - bestudering documenten ter inzage
09.30 – 10.30	K210	Opleidingsmanagement -Jos Schillings (Directeur HKU Utrechts Conservatorium) -Christian Boel (Studieleider ODM, Docent) -Jacob Oostwoud Wijdenes (Beleidsmedewerker Bureau Onderwijs Onderzoek Kwaliteitszorg)	<i>Kennismaking MT en vaststellen agenda</i> - strategisch beleid, visie, missie - ontwikkelingen in en relatie met werkveld - marktpositie / positionering & profilering - internationale oriëntatie - visie op toegepast onderzoek - lectoraat & kenniskring - personeelsbeleid / scholing - hbo-niveau / onderwijsrendement - kwaliteitszorg / kwaliteitsdocumenten
10.30 – 10.45		Pauze / Intern overleg auditpanel	- intern overleg - bestudering documenten ter inzage
10.45 – 12.00	K210	Docenten -Servaas Schreuders, OC, Kernteam, Kunsteducatie, Theorie, Ensemble leiding. -Jeroen Thijsen, Kernteam, Spel/presentatie, IEP-begeleiding. -Liza Hendriks, Onderwijskunde, Onderzoek begeleiding. -Mathijs van der Heide, Tutor, Drama, IEP-begeleiding. -Mari-Ann Koudijs, Hoofdvak, Afstudeerstage. -Christiane Nieuwmeijer, Hoofdvak, Afstudeeronderzoek. OC: Lid van de Opleidings Commissie IEP: Integrale Eind Productie	<i>Samenhangende onderwijsleeromgeving:</i> - inhoud, vormgeving, ontwikkelingen, eigenheid en samenhang programma (karakteristieken) - relatie met / input van werkveld - praktijkcomponenten / stage - internationale component - onderzoekslijn - interactie onderzoek en onderwijs - aansluiting instromers - studieloopbaanbegeleiding / studeerbaarheid, studielast - professionele ruimte / scholing - werkdruk - invloed op / betrokkenheid bij het programma - betrokkenheid docenten en het werkveld - toetsbeleid / toetsen en beoordelen - borging niveau
12.00 - 12.45		Lunch auditpanel	- intern overleg - bestudering documenten ter inzage
12.45 – 13.45	K210	Open spreekuur	- bestudering documenten ter inzage
		Materiaalinzage	
		Rondleiding opleiding specifieke voorzieningen/lessituaties	- verificatie opleiding specifieke voorzieningen - bezoek specifieke lessituaties/bijwonen van lessen.
13.45- 14.30	K210	Examencommissie - Arnoud Heerings (voorzitter) - Erzsí Ladage - Albert Zuijnderduin - Saskia Luijendijk (secr.)	- bevoegdheden, taken en rollen - relatie tot het management - kwaliteitsborging toetsen en beoordelen - kwaliteitsborging afstuderen
14.30 – 14.45		Pauze / Intern overleg auditpanel	- intern overleg - bestudering documenten ter inzage

Tijd	Ruimte	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)	Gespreksonderwerpen
14.45 – 15.30	K210	Studenten <i>Kim Verest, JV, Jaar 1</i> <i>Rhode Heddes, JV, Jaar 1</i> <i>Ivar Yepma, JV, Jaar 2</i> <i>Niels van den Berg, Jaar 2</i> <i>Youri Gaertner, Jaar 3</i> <i>Marije de Vries, Jaar 3 OC</i> <i>Susanne Althuis, Jaar 4</i> <i>Jonneke Jordans, Jaar 5 FB</i> JV: Jaarvertegenwoordiger OC: Lid van de Opleidings Commissie FB: maakt gebruik van protocol studeren met een functie beperking	Studenten: - aansluiting vooropleiding / toelating - kwaliteit en relevantie programma - studeerbaarheid / studielast - studiebegeleiding (incl. buitenschoolse component / stages) - kwaliteit docenten - informatievoorziening - opleiding specifieke voorzieningen - toetsen en beoordelen - afstuderen Opleidingscommissie: - interactie met het management - rol bij de interne kwaliteitszorg - mate van betrokkenheid in het besluitvormingsproces
15.30 – 15.45		Pauze / Intern overleg auditpanel	- intern overleg - bestudering documenten ter inzage - bepalen pending issues
15.45 - 16.30	K210	Alumni / Werkveldvertegenwoordiging - <i>Rohan Poldervaart</i> , Alumnus, studeert momenteel Master Rhythmical Choirconductor aan de Royal Academy of Alborg en is dirigent van verschillende Nederlandse pop/jazz koren (www.rpmusic.nl). - <i>Joost Overmars</i> , Muziekdocent en cultuur coördinator Cals College, Cultuurprofielschool. - <i>Christel van der Velde</i> , Adviseur programmeur Cultuuronderwijs, UCK. - <i>Wendy Bontje</i> , Alumnus, Coördinator Muziek SKVR, Zelfstandig ondernemer muziek. - <i>Thijs Spook</i> , Alumnus, Docent Muziek/Projectmedewerker HKU Ludodidactiek. - <i>Michel Berendsen</i> , Lerarenopleider UU, Auteur en koordirigent. - <i>Arrien Molema</i> , Alumnus, Songwriter Board Member at Buma/Stemra Vice-chair of BAM!	Gespreksonderwerpen Alumni: - kwaliteit en relevantie van de opleiding (programma, docenten) - functioneren in de praktijk of vervolgopleiding Gespreksonderwerpen Werkveld: - actuele ontwikkelingen en doorvertaling naar programma - andere wensen vanuit het werkveld - eigen inkleuring opleiding - stage en begeleiding - onderzoekscomponent - betrokkenheid kwaliteitszorg - gerealiseerd niveau
16.30 - 16.45	K210	Pending issues <i>(alle gesprekspartners zijn hiervoor beschikbaar)</i>	- (indien van toepassing)
16.45 - 17.45	K210	Intern overleg auditpanel	- bepaling voorlopige beoordeling
17.45	K210	Terugkoppeling	

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende voltijd opleiding is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 19 december 2014. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een auditpanel zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het panel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de opleiding.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Tijdens het locatiebezoek heeft het auditpanel een repetitie bijgewoond van het afstudeeronderdeel 'Ensemble', waar alle studenten van de opleiding in participeerden. De student die het Ensemble leidde kreeg gedurende deze repetitie feedback van de begeleidend docent.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 19 december 2014'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1, 10 of 11 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.

- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal voldoende zijn en 5 standaarden als 'goed' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 11.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien tenminste alle standaarden minimaal 'goed' worden bevonden en 5 standaarden als 'excellent' worden beoordeeld; waaronder in elk geval standaard 11.

BIJLAGE III Lijst geraadpleegde documenten

- Kritische reflectie opleiding
- Competentieset hbo kunstdocentenopleidingen
- Schematisch programmaoverzicht
- Modulebeschrijvingen voor jaar 1 tot en met 4, met vermelding van
  - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur, betrokken docenten en studiepunten
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
  - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
- Overzichtslijst van *alle* eindwerken van de afgestudeerden van de laatste twee jaar
- Jaarverslag examencommissie en verslagen opleidingscommissie
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen

Het auditpanel heeft de volgende studenten uit 2014-2015 het totale palet van eindwerken bekeken⁹:

Aantal	Studentnummer	afstudeerjaar
1	2081750	2014-2015
2	2100804	2014-2015
3	2100872	2014-2015
4	2111967	2014-2015
5	2112820	2014-2015

Het auditpanel heeft van alle afgestudeerden in 2015-2016 de reeds beschikbare eindwerken bekeken.¹⁰

Aantal	Studentnummer	afstudeerjaar
1	2121342	2015-2016
2	2114494	2015-2016
3	2112834	2015-2016
4	2112779	2015-2016
5	2111632	2015-2016
6	2111495	2015-2016
7	2122902	2015-2016
8	2111367	2015-2016
9	2111553	2015-2016
10	2112012	2015-2016
11	2122011	2015-2016
12	2123681	2015-2016
13	2122444	2015-2016
14	2122437	2015-2016
15	2113024	2015-2016

⁹ Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

¹⁰ Het aantal eindwerken verschilde sterk per student. Niet iedere student had ten tijde van de audit al zijn IEP gepresenteerd en lang niet van elke student was al een afstudeeronderzoeksverslag aanwezig. Om redenen van privacy zijn hier uitsluitend de studentnummers weergegeven. Namen van de afgestudeerde studenten en de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditteam.

16	2103146*	2015-2016
17	2112372	2015-2016
18	2112820	2015-2016
19	2123983	2015-2016
20	2114153	2015-2016
21	2122602	2015-2016
22	2113924	2015-2016
23	2114242	2015-2016
24	2094768	2015-2016
25	2123035	2015-2016
26	2103554**	2015-2016
27	2113762	2015-2016
28	2114163	2015-2016

* van deze student woonde het auditteam de ensemblerepetitie bij en bekeek het de registratie van het eindexamen ODM-ensemble.

**van deze student woonde het auditteam de eindpresentatie van de Integrale Eind Productie (IEP) bij.

BIJLAGE IV Overzicht auditpanel

Samenstelling, expertise en korte functiebeschrijvingen (cv's) van voorzitter, leden en secretaris.

Expertise	Auditing en kwaliteitszorg	Onderwijs en toetsing	Werkveld	Vakinhoud	Internationaal	Studentzaken
Panelleden						
voorzitter Drs. W.G. van Raaijen	x	x				
deskundige Drs. M. Wüst	x	x	x	x	x	
deskundige Dr. T. De Baets	x	x	x	x	x	
studentlid J.J. Jean Louis MSc						x
secretaris G.C. Versluis	x	x				

Korte functiebeschrijvingen
De heer Van Raaijen is partner bij Hobéon en veelvuldig betrokken geweest bij audits, waaronder accreditatieaudits in het domein van het kunstvakonderwijs.
Mevrouw Wüst is sinds 2007 studieleader van de master Kunsteducatie bij AHK en heeft daarbij de volledige eindverantwoordelijkheid voor alle aspecten van de opleiding. Zij vertegenwoordigt in het KVDO (netwerk Kunstvakdocentenopleidingen).
De heer De Baets is docent en coördinator van de opleiding muziekpedagogiek aan LUCA School of Arts, Leuven, België. Momenteel is hij Vice President van de European Association for Music in Schools (EAS)
De heer Jean Louis is vierdejaars student aan de opleiding Docent Muziek van Fontys Hogescholen. Hiervoor studeerde hij Economie aan de Universiteit Tilburg, waar hij in 2012 zijn masterdiploma behaalde.
Mevrouw Versluis is NVAO gecertificeerd secretaris d.d. november 2010

Op 21 maart 2016 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de hbo-bacheloropleiding Docent Muziek, van HKU, onder nummer 004548.

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaringen zijn in het bezit van de NVAO. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende tenminste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling -anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het Evaluatiebureau-, die een volstrekt onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl